

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 342.9:352.075

Сологуб Олег Володимирович

*аспірант кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету біоресурсів і природокористування України*

Sologub Oleg

*PhD Student of the Department of Administrative and Financial Law,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

ORCID: 0009-0004-5019-1287

**ЕФЕКТИВНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ІНІЦІАТИВ У СФЕРІ БОРОТЬБИ
З КОРУПЦІЄЮ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВДОСКОНАЛЕННЯ
THE EFFECTIVENESS OF INTERNATIONAL ANTI-CORRUPTION
INITIATIVES AND WAYS FOR THEIR IMPROVEMENT**

***Анотація.** Вступ. У сучасних умовах глобалізації та посилення міжнародного співробітництва у боротьбі з корупцією важливим аспектом є оцінка ефективності міжнародних ініціатив. Різні правові механізми, що діють на міжнародному рівні, мають значний вплив на національні антикорупційні політики та забезпечення верховенства права.*

***Мета.** Метою дослідження є аналіз ефективності міжнародних ініціатив у сфері боротьби з корупцією, виявлення їх основних проблем та шляхів удосконалення механізмів реалізації.*

***Матеріали і методи.** У дослідженні використано міжнародні правові акти, наукові праці та аналітичні звіти щодо імплементації антикорупційних заходів. Використано методи правового аналізу, порівняльно-правовий підхід, системний аналіз та узагальнення.*

Результати. Проаналізовано вплив Конвенції ОЕСР про боротьбу з хабарництвом, Конвенції ООН проти корупції та рекомендацій GRECO на боротьбу з корупцією у країнах, що їх імплементують. Виявлено проблеми реалізації міжнародних ініціатив, серед яких відсутність дієвих санкцій за невиконання зобов'язань та слабка координація між державами.

Перспективи. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку ефективніших механізмів міжнародного контролю за виконанням антикорупційних заходів, а також вдосконалення співпраці між державами та міжнародними організаціями.

Ключові слова: боротьба з корупцією, міжнародна допомога, боротьба з корупцією, міжнародні ініціативи, правове регулювання.

Summary. *Introduction.* In the modern context of globalization and strengthening international cooperation in combating corruption, evaluating the effectiveness of international initiatives is crucial. Various legal mechanisms operating at the international level significantly impact national anti-corruption policies and the rule of law.

Purpose. The purpose of the study is to analyze the effectiveness of international initiatives in combating corruption, identify their main problems, and propose ways to improve their implementation mechanisms.

Materials and Methods. The study utilizes international legal acts, scientific works, and analytical reports on the implementation of anti-corruption measures. The research employs legal analysis, comparative law, systemic analysis, and generalization methods.

Results. The impact of the OECD Anti-Bribery Convention, the UN Convention against Corruption, and GRECO recommendations on anti-corruption efforts in implementing countries was analyzed. Problems in the implementation of

international initiatives were identified, including the lack of effective sanctions for non-compliance and weak coordination among states.

Prospects. Future research may focus on developing more effective mechanisms for international control over the implementation of anti-corruption measures and improving cooperation between states and international organizations.

Key words: *anti-corruption, international assistance, corruption fight, international initiatives, legal regulation.*

Постановка проблеми. Станом на зараз Україна не лише героїчно бореться за перемогу над ворогом та ліквідує наслідки атак, але й активно готується до майбутнього. Ключовими завданнями є відбудова країни, її модернізація та визначення пріоритетних напрямків для стабільного повоєнного розвитку після перемоги. Водночас, корупція залишається однією з найбільших загроз для демократичного розвитку, верховенства права та стабільності державних інституцій. Її поширення негативно впливає на економічний розвиток, знижує рівень довіри громадян до влади та ускладнює міжнародну співпрацю. У боротьбі з цим явищем міжнародне співробітництво відіграє ключову роль, адже корупційні схеми дедалі більше набувають транснаціонального характеру.

Україна є учасником ключових міжнародних ініціатив у сфері боротьби з корупцією, зокрема Конвенції ООН проти корупції, Робочої групи ОЕСР з протидії хабарництву, Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO). Відповідно до взятих міжнародних зобов'язань реалізовано низку структурних реформ, які сприяють підвищенню прозорості державного управління. Водночас ефективність впровадження таких ініціатив потребує подальшого аналізу, оскільки їх реалізація стикається з викликами, зокрема

зміною політичного контексту, відсутністю належної координації та ризиками зниження результативності.

Крім того, значна кількість чинників може впливати на зміст та напрям міжнародних ініціатив, а в окремих випадках — призводити до їхнього припинення. У зв'язку з цим постає необхідність наукового дослідження, яке дозволить (1) виявити основні проблеми реалізації міжнародних антикорупційних ініціатив в Україні та (2) запропонувати шляхи їх вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне дослідження механізмів міжнародної співпраці є одним із важливих напрямів правової науки, що охоплює аналіз принципів, інституційного забезпечення та ефективності міжнародних ініціатив. Так, К.В. Степаненко присвятив своє дослідження аналізу принципу міжнародного співробітництва в сучасних міжнародних відносинах, особливо в контексті європейської інтеграції України [1]. І.М. Леган розглянув питання міжнародного співробітництва у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності, проаналізував правові механізми взаємодії держав у цій сфері [2]. Крім того, роль міжнародних організацій у боротьбі з корупцією підкреслювалося Р. В. Половинкіною [3].

З іншої сторони, важливим аспектом міжнародної співпраці у боротьбі з корупцією є різного роду ініціативи, які запроваджуються як на національному рівні так і на міжнародному. Цей аспект, на жаль, залишається не повністю розкритим та потребує наукового дослідження.

Отже, **метою цієї статті** виступатиме з'ясування ефективності міжнародних ініціатив у сфері боротьби з корупцією, визначення їхніх недоліків та шляхів удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Міжнародні антикорупційні ініціативи, як явище, беруть свої початки у кінці ХХ століття, коли у 1982 році, у Вашингтоні провели міжнародному конференцію з питання боротьби з корупцією та організованою злочинністю [3]. З того часу зусилля різних країн у бажанні протидіяти корупції тільки наростали.

Так, протягом певного часу було створено низку організацій, ініціатив, та ухвалено законодавчі акти, які ставлять перед собою амбітні завдання у сфері протидії та запобіганню корупції. Серед найвідоміших: Група держав проти корупції (GRECO), Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

Міжнародні антикорупційні ініціативи створюються задля об'єднання зусиль для досягнення спільної мети - зменшення рівня корупції, протидія останній, а також підсилення держав у боротьбі з транснаціональною корупцією. Ініціативи своїм формуванням створюють єдину глобальну систему, яка ставить на меті удосконалення чинних механізмів боротьби з корупцією, сприяє поширенню доброчесності, підзвітності та прозорості. Це реалізується завдяки таким інструментам як запровадження міжнародних стандартів в певній галузі, розробка законодавчих норм, моніторинг та оцінка антикорупційних заходів, які вживає та чи інша сторона та надання міжнародної технічної допомоги.

Невід'ємною складовою міжнародних антикорупційних ініціатив є взаємодія різних держав задля переслідування та протидії корупціонерам. Яскравим прикладом такої взаємодії є справа Національного антикорупційного бюро України та Центрального антикорупційного бюро (Польща) проти экс-керівника Укравтодору Славоміра Новака [4]. Так, детективами НАБУ спільно з представниками відповідного органу Польщі було створено спільну слідчу групу, яка в результаті викрила корупціонерів

та запобігла втраті державних коштів у майбутньому. Цей приклад є яскравим відображенням важливості створення міжнародних ініціатив, де б зацікавлені сторони могли разом об'єднуватися, ділитися досвідом та налагоджувати співпрацю по відповідним напрямкам.

1. GRECO

У травні 1999 року Радою Європи, з метою контролю за дотриманням державами антикорупційних стандартів організації, була створена Групи країн проти корупції (GRECO), основною метою якої є покращення спроможності держав учасниць боротися з корупцією шляхом динамічного процесу взаємооцінки та тиску з боку партнерів. Це допомагає виявити недоліки в національній антикорупційній політиці та спонукає до необхідних законодавчих, інституційних та практичних реформ. GRECO пропонує платформу для обміну найкращими практиками щодо запобігання та виявлення корупції [5].

Україна, ратифікувавши Цивільну Конвенцію проти корупції, яку підписали держави-члени Ради Європи, інші держави та Європейське Співтовариство, приєдналася до GRECO 1 січня 2006 року.

Співпрацюючи з GRECO Україна пройшла вже ряд етапів на шляху протидії корупції. Кожний з цих етапів завершувався публікацією відповідного звіту, в якому GRECO надавало певні рекомендації відносно організації та проведення заходів, що необхідні для ефективної протидії корупції в Україні.

Так, в листопаді 2024 року українська делегація взяла участь у 98-му пленарному засіданні Групи держав проти корупції (GRECO), яке проходило у Страсбурзі (Французька Республіка).

На засіданні погодили та затвердили доповнення до Другого звіту про виконання Україною рекомендацій GRECO, наданих в межах Четвертого

раунду оцінювання. Вони стосуються запобігання корупції серед народних депутатів, суддів та прокурорів [6].

Виконання рекомендацій позитивно впливає на процес вступу України до Європейського Союзу та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), оскільки звіти GRECO є суттєвим показником досягнень держав в антикорупції. Для України це особливо важливо в контексті довіри міжнародних партнерів та донорів, які орієнтуються на стан протидії корупції в Україні.

Систематизована та поступова співпраця України та GRECO протягом періоду взаємодії створила ефективне підґрунтя та правову базу для протидії корупції.

2. Конвенція ОЕСР про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) об'єднує 38 країн-членів і 70 партнерів, сприяючи розробці соціально-економічних політик. Вона надає рекомендації для покращення управління та економічного розвитку, особливо у сфері боротьби з корупцією. Україна співпрацює з ОЕСР з 1997 року, коли Кабінет Міністрів підписав угоду про привілеї та імунітети організації, яку Верховна Рада ратифікувала у 1999 році [7]. У липні 2022 року Україна подала заявку на членство в ОЕСР, а у лютому 2023 року приєдналася до Робочої групи з питань хабарництва [8].

Конвенція ОЕСР про боротьбу з підкупом, прийнята у 1997 році, зобов'язує країни криміналізувати підкуп іноземних посадовців у міжнародному бізнесі та створювати механізми моніторингу її виконання. Україна поки не ратифікувала Конвенцію, але її участь у Робочій групі є важливим кроком до гармонізації законодавства з антикорупційними стандартами. Робоча група аналізує національні законодавства, надає

рекомендації та контролює виконання Конвенції. Участь у ній дає Україні доступ до експертної підтримки, сприяє обміну досвідом і підсилює зусилля з боротьби з корупцією.

Окрім цього, Антикорупційна мережа ОЕСР (ACN) підтримує антикорупційні реформи в країнах Східної Європи та Центральної Азії, зокрема через Стамбульський план дій, започаткований у 2003 році, що проводить оцінки реформ і моніторинг виконання міжнародних антикорупційних стандартів. Участь України в ОЕСР та її антикорупційних ініціативах допомагає гармонізувати законодавство, зміцнює антикорупційні механізми та сприяє євроінтеграції. Приєднання до Конвенції стане наступним логічним кроком у цій співпраці [9].

3. Конвенція ООН про боротьбу з корупцією

Конвенція ООН проти корупції (Конвенція ООН) є єдиним юридично обов'язковим універсальним антикорупційним інструментом. Конференція держав-учасниць є керівним органом Конвенції ООН, який підтримує держави-учасниці та підписантів у виконанні її положень. Вона надає політичні вказівки Управлінню ООН з питань наркотиків та злочинності (UNODC), відповідальному за організацію Механізму перегляду Конвенції ООН.

Усі держави, які ратифікували Конвенцію, є частиною Конференції. Країни, які її лише підписали, а також міжурядові й неурядові організації можуть отримати статус спостерігачів на її сесіях.

Фактична імплементація Конвенції оцінюється через механізм експертної перевірки. Кожна держава-учасниця перевіряється двома країнами з різних регіональних груп, що обираються жеребкуванням [10].

Два цикли перегляду:

1. Перший цикл (з 2010 року): Охоплює криміналізацію, правоохоронну діяльність та міжнародне співробітництво.

2. Другий цикл (з 2015 року): Аналізує превентивні заходи та повернення активів.

Україна підписала Конвенцію 11 грудня 2003 року, ратифікувала у 2006 році, а закон про ратифікацію набув чинності у січні 2010 року [11]. У першому циклі (2012) її перевіряли Словенія та Польща. Україна отримала 10 рекомендацій щодо вдосконалення імплементації [12]. Другий цикл ще не проходила.

Крім того, важливим аспектом у міжнародних ініціативах у сфері боротьби з корупцією є взаємодія антикорупційної інфраструктури з міжнародними партнерами. Найбільш наявним та зрозумілим прикладом буде Україна. Саме ці зв'язки дають додатковий стимул та можливість для антикорупційних органів такі як ВАКС, САП, НАБУ та НАЗК ефективніше здійснювати свою діяльність.

До прикладу, НАБУ, як правоохоронний орган, уповноважений розслідувати корупційні злочини, тісно співпрацює з міжнародними структурами, зокрема:

1. **Європейським офісом з боротьби з шахрайством (OLAF)** – у межах справ, що стосуються використання європейських коштів в Україні;

2. **Європол** – у контексті обміну інформацією щодо міжнародних корупційних схем;

3. **Федеральним бюро розслідувань (FBI) та Міністерством юстиції США** – у межах спільних розслідувань щодо відмивання коштів та незаконного збагачення українських чиновників за кордоном;

4. **Робоча група ОЕСР щодо боротьби з хабарництвом** – у рамках розробки механізмів запобігання хабарництву в міжнародному бізнесі;

Більше того, не можна не згадати про взаємодію НАБУ, САП, Державної служби фінансового моніторингу та підрозділів фінансової розвідки іноземних країн. Дана співпраця важлива саме контексті досудового розслідування справ, які можуть стосуватися відмивання коштів отриманих злочинним шляхом, які могли бути отриманими, в тому числі, в результаті хабарництва. Така співпраця є вкрай важливою, оскільки саме вона має напрацьовувати відносини, які б в подальшому дозволяли оперативно та якісно реагувати на складні виклики, які постають в тій чи іншій справі, особливо пов'язаною з топ-корупцією.

НАЗК в свою чергу, як орган, що формує та реалізує державну антикорупційну політику, також співпрацює з міжнародними структурами, зокрема:

1. **GRECO (Група держав проти корупції)** – у межах оцінки ефективності антикорупційної політики України;
2. **Робоча група ОЕСР щодо боротьби з хабарництвом** – у рамках розробки механізмів запобігання хабарництву в міжнародному бізнесі;
3. **Стамбульський план дій по боротьбі з корупцією Антикорупційної мережі Східної Європи та Центральної Азії ОЕСР** - аналіз та моніторинг виконання рекомендацій, просування міжнародних стандартів і передового досвіду боротьби з корупцією.
4. **Європейською комісією** – щодо виконання Україною зобов'язань у межах Угоди про асоціацію з ЄС та рекомендацій щодо боротьби з корупцією;

Спільна діяльність органів антикорупційної інфраструктури із міжнародними структурами сприяє посиленню антикорупційного контролю, забезпеченню прозорості державного управління та інтеграції України у міжнародну систему боротьби з корупцією. Вона також є важливим

фактором довіри з боку міжнародних партнерів, що впливає на макрофінансову допомогу та інвестиційну привабливість країни.

Важливою частиною співпраці антикорупційних органів з міжнародними партнерами є програми міжнародної технічної допомоги, які власне входять до міжнародних ініціатив, спрямованих на протидію корупції. Саме проекти міжнародної технічної допомоги мають можливість прямо допомагати визначеним бенефіціарам, змінювати усталені порядки та процеси, звичайно ж за доброї волі та готовності прийняти допомогу інституції.

Існує декілька яскравих прикладів проектів міжнародної допомоги, які можна висвітлити:

1. Антикорупційна ініціатива Європейського Союзу в Україні (EUACI)

EUACI є найбільшою програмою технічної допомоги Європейського Союзу у сфері боротьби з корупцією в Україні. Запущена у 2017 році, вона фінансується ЄС та Данським агентством з міжнародного розвитку (DANIDA). Метою ініціативи є зміцнення антикорупційних інституцій, підвищення парламентського та громадського контролю над реформами, а також підтримка громадянського суспільства та засобів масової інформації у протидії корупції [13].

2. Проект Агентства США з міжнародного розвитку «Сприяння доброчесності у публічному секторі (Pro-Integrity)»

Проект міжнародної технічної допомоги Pro-Integrity, підтримуваний Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та британським урядом (UKDev) [14], спрямована на посилення механізмів доброчесності в публічному секторі України. Він передбачає підвищення прозорості державного управління, вдосконалення процедур державних

закупівель та впровадження етичних стандартів серед державних службовців. Проект також надає підтримку у розробці та впровадженні антикорупційних політик на національному та місцевому рівнях. Проект посилює інституційну спроможність НАЗК, надаючи необхідну експертну, комунікаційну матеріальну та організаційну підтримку. Крім того, проект працює з рядом інших державних інституцій для впровадження антикорупційних політик та ініціатив, серед них, Фонд державного майна України, Державна служба фінансового моніторингу, Укрзалізниця.

Підсумовуючи вище написане, можна дійти висновку, що міжнародні ініціативи у сфері боротьби з корупцією по своїй суті є дуже помічним та важливим інструментом в руках держав. В той же час, логічним може видатися питання, чому незважаючи на велику кількість міжнародних ініціатив, їхній результат не є таким, яким би ми хотіли його бачити?

Перш за все, варто сказати, що не всі державні органи чи заінтересовані сторони мають бажання чи можливість виконувати, до прикладу, Державну антикорупційну програму (яка в тому числі, формується та реалізується за підтримки міжнародних ініціатив). Причиною цього є відсутність як заохочувальних так і стримуючих (покарань) факторів, які б використовувалися органом, що відповідає за реалізацію державної антикорупційної політики. Як наслідок, відсутність покарання за невиконання або винагороди за виконання тих чи інших вимог приводить відповідний орган до свого роду глухий кут, з якого немає виходу.

По друге, міжнародні організації, такі як GRECO або ОЕСР надають рекомендації та оцінки щодо антикорупційної діяльності держав. Однак, відсутність обов'язкових механізмів виконання цих рекомендацій знижує їхню дієвість. Країни можуть ігнорувати або відкладати впровадження запропонованих заходів без суттєвих наслідків, що підриває авторитет

міжнародних структур та зменшує довіру до них. Так, наприклад, обмеженість впливу зумовлюється наступним:

- Відсутність санкційних механізмів для країн, що не виконують міжнародні зобов'язання;
- Незначний рівень підзвітності урядів перед міжнародними організаціями;
- Недостатній контроль за впровадженням рекомендацій, що дозволяє державам зволікати з реформами.

По третє, існує можливість того, що імплементувати антикорупційні ініціативи будуть тільки тоді, коли певному колу осіб це буде вигідно. У багатьох державах корупція глибоко вкорінена в політичних та правоохоронних структурах. Це створює ситуацію, коли органи, відповідальні за боротьбу з корупцією, самі є частиною корупційних схем. Політична еліта може використовувати антикорупційні заходи як інструмент для усунення політичних опонентів, що дискредитує саму ідею боротьби з корупцією та знижує ефективність міжнародних ініціатив.

По четверте, корупційні схеми часто мають транскордонний характер, що вимагає тісної співпраці між державами та міжнародними організаціями. Однак, бюрократичні перепони, відмінності у правових системах та відсутність довіри між країнами ускладнюють обмін інформацією та спільні розслідування. Це дозволяє корупціонерам використовувати прогалини у міжнародній співпраці для уникнення відповідальності.

По п'яте, у країнах з низьким рівнем економічного розвитку корупція часто сприймається як засіб виживання. Низькі зарплати державних службовців, відсутність соціальних гарантій та економічна нестабільність сприяють поширенню корупційних практик. Без усунення цих

фундаментальних проблем міжнародні антикорупційні ініціативи матимуть обмежений вплив.

Висновки. Міжнародні антикорупційні ініціативи відіграють критично важливу роль у боротьбі з корупцією на глобальному рівні, формуючи правові та інституційні механізми, спрямовані на підвищення прозорості, відповідальності та підзвітності у державному та приватному секторах. Вони сприяють гармонізації антикорупційної політики в різних країнах, посиленню міжнародної співпраці та вдосконаленню механізмів розслідування транскордонних корупційних злочинів.

Прийняті міжнародні документи, зокрема, Конвенція ООН проти корупції, Конвенція ОЕСР про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб, рекомендації GRECO та ОЕСР, створюють всеосяжну правову основу для запобігання та переслідування корупційних правопорушень.

Україна активно залучена до міжнародної антикорупційної співпраці, зокрема через діяльність ВАКС, САП, НАБУ та НАЗК, які взаємодіють з іноземними партнерами в розслідуванні транскордонних корупційних схем. Водночас, ефективність цієї співпраці значною мірою залежить від рівня імплементації міжнародних стандартів, спроможності національних органів діяти незалежно та наявності політичної волі для проведення необхідних реформ.

Попри позитивні досягнення, реалізація міжнародних антикорупційних ініціатив стикається з низкою викликів, серед яких низький рівень імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство, відсутність обов'язкових механізмів виконання міжнародних рекомендацій, політична заангажованість та слабка координація між країнами у розслідуванні корупційних злочинів. Подолання цих проблем вимагає:

1. Підвищення рівня відповідальності за невиконання міжнародних антикорупційних зобов'язань шляхом впровадження жорсткіших санкцій для країн, що систематично не виконують рекомендації GRECO та ОЕСР.

2. Розширення міжнародної співпраці у сфері обміну інформацією та розслідування корупційних злочинів, зокрема через створення єдиної бази даних про корупційні злочини.

3. Посилення незалежності національних антикорупційних органів шляхом виключення політичного впливу на їхню діяльність.

4. Покращення ресурсного забезпечення міжнародних антикорупційних інституцій, що дозволить підвищити ефективність їхньої діяльності.

5. Залучення громадянського суспільства та медіа до моніторингу виконання антикорупційних заходів.

Отже, для досягнення реальних змін у боротьбі з корупцією необхідне не лише прийняття міжнародних стандартів, а й їх повноцінне впровадження, ефективний контроль за дотриманням норм та активна міжнародна співпраця. Лише комплексний підхід дозволить забезпечити суттєве зниження рівня корупції та зміцнення демократичних інституцій у глобальному масштабі.

Література

1. Степаненко К.В. Принцип міжнародного співробітництва в сучасних міжнародних відносинах. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/09/95.pdf> (дата звернення: 13.02.2025).

2. Леган І.М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності. *Електронний архів Житомирського*

державного технологічного університету. URL:
<https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8169> (дата звернення:
13.02.2025).

3. Половинкіна Р.Ю. Роль міжнародних організацій у боротьбі з корупцією: теоретичний аспект. *Право і державне управління*. 2019. Вип. 2, т. 1. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2019/tom_1/6.pdf (дата звернення: 13.02.2025).

4. Національне антикорупційне бюро України. Екскерівнику Укравтодору вручено українську підозру. *Офіційний вебсайт НАБУ*. 2024. URL: <https://nabu.gov.ua/news/novyny-ekskerivnyku-ukravtodoru-vrucheno-ukrayinsku-pidozru> (дата звернення: 13.02.2025).

5. Група держав проти корупції (GRECO). Механізм оцінювання та рекомендації. *Офіційний вебсайт Ради Європи*. URL: <https://www.coe.int/en/web/greco> (дата звернення: 13.02.2025).

6. Національне агентство з питань запобігання корупції. Україна виконала низку рекомендацій GRECO в сфері запобігання корупції серед народних депутатів, суддів та прокурорів. *Офіційний вебсайт НАЗК*. 2024. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/ukraina-vykonala-nyzku-rekomendatsiy-greco-v-sferi-zapobigannya-koruptsii-sered-narodnyh-deputativ-suddiv-ta-prokuroriv> (дата звернення: 13.02.2025).

7. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 07.07.1999 № 850-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-14> (дата звернення: 13.02.2025).

8. Україна отримала статус учасника Робочої групи ОЕСР з питань боротьби з хабарництвом. *Офіційне інтернет-представництво Президента*

України. 2023. URL: <https://www.president.gov.ua/news/mi-povinni-mati-u-svoeyemu-arsenali-efektivni-ta-diyevi-mehan-81329> (дата звернення: 13.02.2025).

9. Антикорупційна мережа ОЕСР для Східної Європи та Центральної Азії. Огляд діяльності. *ОЕСР*, 2023. URL: <https://www.oecd.org/corruption/acn/> (дата звернення: 13.02.2025).

10. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Tenth session of the Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption. UNODC. 2023. URL: <https://www.unodc.org/corruption/en/cosp/conference/session10.html> (дата звернення: 13.02.2025).

11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення: 13.02.2025).

12. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Country Review Report of Ukraine. UNODC. 2013. URL: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_05_Ukraine_Final_Country_Report.pdf (дата звернення: 13.02.2025).

13. *Антикорупційна ініціатива Європейського Союзу (EUACI)*. URL: <https://euaci.eu/> (дата звернення: 13.02.2025).

14. DAI Global LLC. Ukraine: Promoting Integrity in the Public Sector Activity (Pro-Integrity). *Офіційний вебсайт DAI*. URL: <https://www.dai.com/our-work/projects/ukraine-promoting-integrity-in-the-public-sector-activity-pro-integrity> (дата звернення: 13.02.2025).

References

1. Stepanenko K.V. Pryntsyp mizhnarodnoho spivrobitnytstva v suchasnykh mizhnarodnykh vidnosynakh [Principle of international cooperation in

modern international relations]. *Aktualni problemy pravoznavstva* – 2023. Available at: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/09/95.pdf> (accessed: 13.02.2025).

2. Legan I.M. Mizhnarodne spivrobotnytstvo u sferi zapobihannia ta protydii transnatsionalnii zlochynnosti [International cooperation in preventing and combating transnational crime]. *Elektronnyi arkhiv Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*. Available at: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8169> (accessed: 13.02.2025).

3. Polovynkina R.Yu. Rol mizhnarodnykh orhanizatsii u borotbi z koruptsiieiu: teoretychnyi aspekt [The role of international organizations in combating corruption: theoretical aspect]. *Pravo i derzhavne upravlinnia*. 2019. Issue 2, Vol. 1. Available at: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2019/tom_1/6.pdf (accessed: 13.02.2025).

4. Natsionalne antykoruptsiine biuro Ukrainy. Ekskerivnyku Ukravtodoru vrucheno ukraïnsku pidozru [The former head of Ukravtodor was handed a Ukrainian suspicion]. *Ofitsiinyi vebсайт NABU*. 2024. Available at: <https://nabu.gov.ua/news/novyny-ekskerivnyku-ukravtodoru-vrucheno-ukrayinsku-pidozru> (accessed: 13.02.2025).

5. GRECO – Group of States against Corruption. Mechanism of evaluation and recommendations. *Official website of the Council of Europe*. Available at: <https://www.coe.int/en/web/greco> (accessed: 13.02.2025).

6. Natsionalne ahentstvo z pytan zapobihannia koruptsii. Ukraina vykonala nyzku rekomendatsii GRECO v sferi zapobihannia koruptsii sered narodnykh deputativ, suddiv ta prokuroriv [Ukraine has fulfilled a number of GRECO recommendations in the field of preventing corruption among MPs, judges, and prosecutors]. *Ofitsiinyi vebсайт NASK*. 2024. Available at: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/ukraina-vykonala-nyzku-rekomendatsiy-greco-v->

sferi-zapobigannya-koruptsii-sered-narodnyh-deputativ-suddiv-ta-prokuroriv
(accessed: 13.02.2025).

7. Pro ratyfikatsiiu Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod 1950 roku, Pershoho protokolu ta protokoliv № 2, 4, 7 ta 11 do Konventsii: Zakon Ukrainy vid 07.07.1999 № 850-XIV [On the ratification of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 1950, the First Protocol and Protocols No. 2, 4, 7 and 11 to the Convention: Law of Ukraine of 07.07.1999 No. 850-XIV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-14> (accessed: 13.02.2025).

8. Ukraina otrykala status uchasnika Robochoi hrupy OESR z pytan borotby z khabarnytstvom [Ukraine received the status of a participant in the OECD Working Group on Bribery]. *Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy*. 2023. Available at: <https://www.president.gov.ua/news/mi-povinni-mati-u-svoyemu-arsenali-efektivni-ta-diyevi-mehan-81329> (accessed: 13.02.2025).

9. OECD Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia. Activity overview. *OECD*. 2023. Available at: <https://www.oecd.org/corruption/acn/> (accessed: 13.02.2025).

10. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Tenth session of the Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption. *UNODC*. 2023. Available at: <https://www.unodc.org/corruption/en/cosp/conference/session10.html> (accessed: 13.02.2025).

11. Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty koruptsii vid 31.10.2003 r. *Ofitsiinyi vebsait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (accessed: 13.02.2025).

12. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Country Review Report of Ukraine. *UNODC*. 2013. Available at:

https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_05_Ukraine_Final_Country_Report.pdf (accessed: 13.02.2025).

13. EU Anti-Corruption Initiative (EUACI). Available at: <https://euaci.eu/> (accessed: 13.02.2025).

14. DAI Global LLC. Ukraine: Promoting Integrity in the Public Sector Activity (Pro-Integrity). *DAI Official Website*. Available at: <https://www.dai.com/our-work/projects/ukraine-promoting-integrity-in-the-public-sector-activity-pro-integrity> (accessed: 13.02.2025).